

Vergaderjaar 2008–2009

23 645

Openbaar vervoer

Nr. 297

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VERKEER EN WATER-STAAT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 12 juni 2009

Bij brief van 10 juni 2009 (2009Z10795/2009D28616) heeft de vaste commissie voor Verkeer en Waterstaat mij verzocht om de Kamer een reactie te sturen op het artikel in Trouw van 9 juni 2009 getiteld «Onderzoek ov-chip moet opnieuw» over de meerkosten bij de invoering van de OV-chipkaart en het artikel in De Telegraaf van 10 juni 2009 getiteld «Zwartrijden troef met chipkaart» dat handelt over zwartrijden met de OV-chipkaart. Ook heeft de vaste commissie mij verzocht haar te informeren over de stand van zaken rond de verdeling van de kosten van de invoering van de OV-chipkaart, mogelijke nieuwe ontwikkelingen rond het kopiëren van de kaarten en de mogelijke gevolgen hiervan voor de verdere invoering van de OV-chipkaart in Nederland.

Artikel in Trouw

Trouw heeft in het artikel van dinsdag 9 juni 2009 bericht dat het onderzoek van de Commissie Kist over de meerkosten van de OV-chipkaart opnieuw gedaan zou worden omdat er onzekerheid zou zijn over de vraag wie deze kosten moet betalen. Daarbij wordt de suggestie gewekt dat het ministerie van Verkeer en Waterstaat de gerealiseerde meerkosten voor haar rekening wil nemen.

Tenslotte wordt in het artikel aangegeven dat door blijvende onzekerheid over de kosten de OV-bedrijven Veolia en Arriva elk aan één kleine proef deelnemen.

Hierover merk ik het volgende op. Op 7 oktober 2008 heb ik uw Kamer het rapport van de Commissie Kist «Perspectief op meerkosten» aangeboden (kamerstukken II 2008/09, 23 645, 253). Dit rapport geeft uitsluitend over de vraag wat de gerealiseerde meerkosten waren en hoe meerkosten in de toekomst te vermijden zijn. De Regiegroep OV-chipkaart heeft naar aanleiding van dit rapport de volgende afspraken gemaakt, waarover u bent geïnformeerd bij het geactualiseerde Aanvalsplan OV-chipkaart van november 2008 (Kamerstukken II 2008/09, 23 645, 270):

a. Over reeds gemaakte meerkosten maken opdrachtgevers en opdrachtnemers die het aangaan afspraken hoe met de meerkosten wordt omgegaan.

Vorige maand hebben de OV-bedrijven vertegenwoordigd in de Federatie Mobiliteitsbedrijven Nederland (FMN) conform deze afspraak zich tot hun opdrachtgevers gewend met het verzoek om in overleg te treden over de compensatie van de gerealiseerde meerkosten. Dit verzoek is in behandeling bij de betreffende decentrale overheden.

b. door de decentrale overheden wordt een Stuurgroep ingericht.

Deze Stuurgroep richt zich onder meer op de (toekomstige) vermijdbare meerkosten, waarbij ook de vervoerders worden betrokken. Deze Stuurgroep is inmiddels opgericht en de heer Verbeek geeft hier leiding aan. De stuurgroep is voortvarend te werk gegaan en één van de resultaten is de uitrolplanning die ik u op 28 mei jl. heb toegezonden. Uit deze uitrolplanning blijkt onder meer dat de OV-bedrijven Arriva en Veolia, net als alle andere OV-bedrijven, voluit meewerken aan de uitrol van de OV-chipkaart. Arriva start in haar concessiegebied in de stadsregio Amsterdam deze maand met een testfase van 2 weken voordat de chipkaart formeel wordt ingevoerd. Veolia voert eind augustus 2009 in de regio Haaglanden de chipkaart in.

c. door de decentrale overheden wordt in het verdere implementatietraject inzichtelijk gemaakt hoe zij de voor de OV-chipkaart verkregen rijksmiddelen besteden.

Om deze afspraak uit te voeren heb ik de commissie Kist gevraagd dit inzichtelijk te maken. Op 29 mei jl. heb ik u het rapport «Aanwending migratiegelden in beeld» toegestuurd (Kamerstukken II 2008/09, 23 645, nr. 292) dat antwoord geeft op deze vraag.

Uit het voorgaande blijkt dat er volstreekte helderheid is over de vraag wie de verantwoordelijkheid dragen voor de gemaakte meerkosten; opdrachtgevers en opdrachtnemers staan hiervoor aan de lat. Er zal dan ook geen nieuw onderzoek worden verricht. Ook nemen Arriva en Veolia evenals de andere vervoerbedrijven deel aan de uitrol van de OV-chipkaart.

Artikel in De Telegraaf

De Telegraaf stelt in haar artikel van 10 juni 2009 dat de OV-chipkaart zal leiden tot meer zwartrijden binnen het openbaar vervoer.

Zwartrijden (niet betalen) en grijsrijden (te weinig betalen) doen zich voor zo lang het openbaar vervoer bestaat. Ook nu immers, met de strippenkaart en het NS-kaartje wordt er zwart en grijs gereden. De OV-chipkaart biedt echter meer mogelijkheden om dit tegen te gaan. Het sluiten van poortjes in af te sluiten gebieden zoals de metro is daarvan een voorbeeld. In Rotterdam is door het sluiten van de poortjes en het alleen nog maar kunnen reizen met een OV-chipkaart het zwartrijden verminderd van 10,2% naar 3,9%. Ook kan door een analyse van de reisgegevens achterhaald worden op welke lijnen er frequent «grijs» wordt gereisd. Uit de geregistreerde gegevens kan namelijk achterhaald worden op welke lijnen er na het inchecken direct wordt uitgecheckt. Deze informatie kan voor OV-bedrijven aanleiding zijn om extra controles op die lijnen uit te voeren. Overigens komt de door de Telegraaf gesignaleerde wijze van zwartrijden volgens het GVB in Amsterdam sporadisch voor en heeft ook Connexxion in een persbericht aangegeven dat zij geen massale fraude voorziet. Connexxion geeft daarbij ook aan dat controle van belang blijft en dat

bezuinigingen op controleteams niet aan de orde zijn. Als bijlage heb ik de persreacties toegevoegd.

Het voorgaande houdt in dat de OV-chipkaart ten opzichte van de huidige situatie meer mogelijkheden biedt om het zwartrijden en grijsrijden verder terug te dringen. De goede voortgang met de uitrol van de OV-chipkaart brengt ook dit doel dichterbij het bereik.

Ontwikkelingen rondom het kopiëren van kaarten

Er zijn geen nieuwe ontwikkelingen rond het kopiëren van kaarten. Tot op heden is er één fraudegeval met een OV-chipkaart geconstateerd. Dit betrof een kaart van een medewerker van RTV Rijnmond die met hulp van de Radboud Universiteit met 1 eurocent was gemanipuleerd. Deze kaart is getraceerd en geblokkeerd. Het transactierapport van TLS over dit specifieke geval is uw Kamer toegestuurd (Kamerstukken II 2008/09, 23 645, nr. 287).

De staatssecretaris van Verkeer en Waterstaat,
J. C. Huizinga-Heringa